

Punjab History and Culture (1849 A.D. to 1970 A.D.)
Special paper in Lieu of Punjabi Compulsory
(Re-appear April - 2013)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note :- Candidates are required to attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 4 marks each.

- Section - A**
1. Describe the main administrative measures taken by the British Administrative Board from 1849 to 1857 A.D. for consolidating their rule in Punjab. 15
 2. Write a note on the development of trade and commerce of Punjab under the British rule. 15

Section-B

 3. Critically examine the Education Policy adopted by British Government in Punjab. 15
 4. Discuss causes of the birth of Socio-Religious Reform Governments in Punjab. 15

Section-C

 5. Give a brief account of the Freedom Movement in Punjab from 1919-1947. 15
 6. Examine the causes of the Partition of the Punjab (1947). 15

Section-D

 7. Examine the role of Bhagat Singh and Lala Lajpat Rai in the freedom struggle. 15
 8. Write briefly on eminent writers and great artists of Punjab. 15

Section-E

 9. Write short notes on the following

(i) John Lawrence	(ii) Punjab Frontier Force
(iii) Indian University Act, 1904	(iv) Mechanization of Agriculture
(v) Principles of Namdhari Movement	(vi) Shudhi Movement
(vii) Lahore Singh Sabha	(viii) Mirza Ghulam Ahmad
(ix) Ghadar Movement	(x) Bhai Vir Singh

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਬ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ-ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ :

- ਭਾਗ-ਓ**
1. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ 1849 ਈ. ਤੋਂ 1857 ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
 2. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ-ਅ

 3. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ। 15
 4. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-ਬ

 5. 1919 ਤੋਂ 1947 ਈ. ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
 6. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ (1947) ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-ਸ

 7. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ। 15
 8. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ-ਹ

 9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:

(i) ਜਾਨੂ ਲਾਰੈਂਸ	(ii) ਪੰਜਾਬ ਫਰੰਟੀਅਰ ਫੋਰਸ
(iii) ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1904	(iv) ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਦਾ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਣ
(v) ਨਾਮਧਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ	(vi) ਸੁਧੀ ਅੰਦੋਲਨ
(vii) ਲਾਹੌਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ	(viii) ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਿਮਦ
(ix) ਗਦਰ ਅੰਦੋਲਨ	(x) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ

4×10=40